

Egy könyvtárostánár és egy könyvtárhasználati verseny Kassán

A pálya

A gimnáziumi érettségi után Kassán kétéves (felépítményi) főiskolát végeztem könyvtár szakon. A Bodroghözben, a szülőfalum közelében nem tudtam elhelyezkedni könyvtárban, ezért tíz hónapig munkanélküliként a falu fiataljaival irodalmi színpadot, esztrádműsort szerveztünk.

Végülis Ágcsernyőn, a határmenti kisvárosban működő ún. népművelő központban kezdtem el pályafutásomat. Itt a minimális könyvtári állománnyal volt dolgom, szervezhettem vetélkedőket, miközben. transzparensek is kellett írnom, festenem. Egy év elteltével, 1978-ban azonban nagy fordulatot vett szakmai pályafutásom. Kassán, a városi Bocaius János Közkönyvtárban alkalmaztak a kölcsönző részlegen, ahol főképpen a magyar olvasókkal foglalkozhattam. Gyümölcsöző, jó légkörben eltöltött húsz esztendő volt ez az életemben. Közben távoktatáson vettem részt Budapesten, és elvégeztem a hároméves hitoktatói szakot.

1999-ben újabb fordulópontra következett, mert az akkori kassai Magyar Tannyelvű Középfokú Ipariskola könyvtárosának hívtak

meg az igazgatóság. Az iskolai könyvtárnak ekkor három tantermet összefogó helyiségében több mint 25 ezer kötetnyi könyvállománya volt.

Az iskolai könyvtár

Az 1999/2000. tanévben kezdtem el felmérni a könyvtári teendőket. Meg kellett állapítanom a nyilvánvaló szakszerűtlenséget, hogy a könyvek egyszerűen vásárlási, illetve ajándékozási sorrendben vannak a polcokon. Az akkori gyakorlat szerint az iskola egyik tanárára bízta az állományt, és csak nagyszünetek idején zajlott a könyvkölcsönzés.

Ebben a tanévben arra összpontosítottam, hogy kapcsolatot keressek magyarországi iskolai könyvtárosokkal, valamint hogy meggyőzzem az iskola vezetőségét, hogy a könyvtárat át kell szervezni használható, szabadpolcos kölcsönzésre.

Mindkét esetben sikerrel jártam. Elsőként megemlíteném Nagy Attila önzetlen segítségét. Továbbá Balogh Mihályt és Celler Zsuzsát, akik személyesen is eljöttek Kassára, hogy támogassanak eltökélt munkámban. Köszönet Hock Zsuzsának, Bondor Erikának és még sok kedves magyarországi kolléganőnek, akiktől meghívást kaptam egy-egy iskolai könyvtári szakmai napra.

Diákokat győztem meg és gyűjtöttem magam köré, akik szünidejükből egy hetet az iskolai könyvtár rendbetételére áldoztak. Nagy munka volt, amíg a töménytelen könyvmennyiségből tematikailag is csoportosítani tudtam a könyveket. A városi könyvtárban már dolgoztam a LIBRIS-programmal, amit kb. száz szlovákiai iskolai könyvtárban hasz-

* Az első rész a Könyvtári Levelező/lap 2010. évi 7. (19–22. o.), a második pedig a 10. számában (29–33. o.) jelent meg.

nálnak. A program segítségével elkezdtem a könyvek feldolgozását is. Nagyon szerettem volna minél több diákot becsábítani a könyvtárba. Ennek érdekében elkezdtem különféle akciókat szervezni. Ilyen volt pl. *A holt költők társasága* elnevezésű program, amelyen verseket olvastunk, elemeztünk. *A Miért szép?* felolvasóköri pl. kiválasztottunk egy könyvet, amelyet délutánonként közösen felolvastunk. Megbeszéltük, majd összehasonlítottuk a filmmel, amelyet szintén megnéztünk... (Eközben teával, aprósüteménnyel is frissen tartottam a résztvevőket.) Ezek az apró lépések nagyon hasznosnak bizonyultak. Lassan a könyvtár profilját is körvonalazom. Itt ugyanis mindenféle és sokfelől idekerült könyvvel van dolgom. (Pl.: Egy-egy magyar családnak fennmaradt a könyvtára, mert nem volt utód, aki magyar nyelven olvasson, vagy könyvek, amelyek elköltözés után a panellakásokban már nem fértek el.)

Nagy előrelépés, hogy ma már minden diáknak van olvasókártyája, amely vonalkóddal működik. A rendszeres könyvállomány-fejlesztést a diákok egy eurós anyagi támogatásából tudom biztosítani. A könyvkölcsönzés is mind nagyobb arányú. Egyre jobban el tudok magam is mélyülni a könyvállományban, ez pedig azt jelenti, hogy még nagyobb biztonsággal tudok megfelelő könyveket ajánlani nekik. Évről évre biztosabban éreztem, hogy kiépül végre egy iskolai könyvtár, amely bizonyos vonásaiban kezd hasonlítani a Komensky által megálmodotthoz. Jó kapcsolataim vannak az osztályfőnökökkel is, és azokkal a tanárokkal, akiknek szívügyük a könyvtár. Így már három éve rendhagyó könyvtári órákat is szervezünk közösen.

Megalapítottam a Könyvtárbarátnők társaságát. Egy-egy újabb évfolyam könyvtári exkurziója alkalmával felkínálom a belépési lehetőséget. Velük sikerült reflektálni az olvasás évére is. Nagy Attila ez alkalmából tett látogatást könyvtárunkban. Posztereket készítettünk csapatmunkában, amelyből 24 db-ot sikerült kiállítanunk. 2004-től évente 24 órás felolvasó maratonokat szervezek (az idén a hetedik is nagyon népszerű volt), és nagyon jó arra gondolni, hogy volt, amikor már 135-en is felolvastunk. 2005-től megtartom az iskolai könyvtárak világnapját is, amelyre a szlovák szakminisztérium csak 2006-tól hívta fel a közfigyelmet.

A könyvtár honlapját itt találja meg: <http://www.ipari.sk/konyvtar/aktualis.php>

A Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny anyagi okok miatt nem tudja teljes mértékben vállalni a megszűnt Kölcsey Ferenc Nemzetközi Könyvtárhasználati Verseny helyén keletkezett űr betöltését. A feladatot, a határon túl élő magyar diákok tehetőség gondozását viszont fontosnak tartjuk. Így a 2009/2010-es tanévtől a magyarországi verseny feladatlapjait felajánlottuk határon túli kollégáknak, hogy párhuzamos időben szervezhessenek helyi, regionális versenyeket. Az első ilyen tanévben *Fülöp Éva*, a kassai Ipariskola könyvtárostánára jelentkezett, hogy megszervezi iskolájában és környékén a versenyt. Mivel továbbjutási lehetőséget nem tudunk biztosítani, nekik nem kellett a versenyszabályokhoz szigorúan ragaszkodniuk, így a tanulók bátorítása és az együttműködésben rejlő lehetőségek kihasználása érdekében Kassán háromfős csapatokban folyt a verseny. A magyarországgal párhuzamos időben mindhárom fordulóban részt vettek a diákok, ami bizonyítéka annak, hogy örömet és élményt szerezhetek ezeken az eseményeken.

DA

Könyvtárhasználati tehetséggondozás

A könyvtárhasználati versenyre 2006 márciusában jutottunk el először, Nyíregyházára, ahova *Zsoldos Jánosné*, Gyöngyi hívott meg. Az ő könyveiből tájékozodom a könyvtárhasználati versenyekre való felkészülést illetően is.

Könyvtárbarátnőim vállalták a versenyen való részvételt, és nagy örömünkre szép díjakat is hoztunk. Azután még egy alkalommal eljutottunk, de többször nem volt rá lehetőségünk. A diákoknak is, nekem is nagyon tetszett ez a könyvtárhasználati versenyforma. Már ott megfogalmazódott bennem a gondolat, hogy népszerűsíteni kellene a szlovákiai magyar iskolákban is a könyvtárhasználatot. Sajnos, a megvalósítás igen nehéz, mert az a fogalom, hogy könyvtárhasználat, ismeretlen a magyar szakos tanárok körében is. Sokan a könyvtáros kulisszák mögötti munkálkodását sem ismerik. Mióta rendezettebbé tettem a könyvtárat, hozzá nem értők úgy néznek rám, mintha a továbbiakban már semmi dolgom nem lenne, csak üldögélek egy halom könyvvel az asztalomon, ami „rendetlenségnek” tűnik... és még csak a 12 ezredik könyvet dolgozom fel! Vajon mit is csinálók? Keserű tapasztalat ez, de igaz.

Ráadásul az iskola vezetése már tavaly is azon gondolkodott, hogy csak négyórás munkaidőben foglalkoztatna. Idén pedig eldöntötték, hogy csak 4.20 órányi könyvtári munkát végezhetek, a további órákat portásként kell ledolgoznom. Ez lett a sorsom iskolai könyvtárosként.

2009-ben, amikor *Dömsödy Andrea*, az OPKM (Országos Pedagógiai Könyvtár és

Múzeum) iskolai könyvtári szakreferense körlevélben arra bízta a határon túli könyvtárosokat, hogy szervezzék meg a könyvtárhasználati versenyt, én ezt igen nagy dilemmaként éltem meg. Szívem szerint örömmel vállalkoztam volna rá, de elkeserített, hogy a hivatásomat nem engedik teljes időben betölteni. Utólag is köszönöm *Dömsödy Andreának*, aki bátorított, hogy fogjak bele a verseny megszervezésébe. Meg kell mondanom, magam sem hittem, hogy a diákok ilyen lelkesedéssel viszik végig a három fordulót. A kassai Márai Sándor Gimnáziumból is voltak résztvevők. Tőlünk azonban több csapat is benevezett, sőt, fiúk is! A hangulat nagyon jó volt, és a felkészülésre is szívesen jöttek. Egy magyar szakos tanárt sikerült még beszerveznem, akivel kiértékeljük a diákok munkáját.

Nagy jelentősége volt számunkra, hogy csapatokat lehetett indítani, ez a diákok lelkesedését nagyban fokozta.. Ez egy nagyon sajtószerű versenyforma. Azt szolgálja, hogy ne maradjon ki a diákok életéből a minőségi könyvtárhasználat, és gondolom, ez kitűnő cél, amit mi is teljesítettünk. Ezek a diákok már bátrabban lépnek a lexikonokhoz, tudják, hogy az ETO-szám mit jelent, és hogy az internetet nem csupán játszadózásra, hanem információforrásként is lehet használni. Sokan már tanévkezdéskor megkérdezték, lesz-e az idén is könyvtárhasználati verseny, mert jönnének!

Még nem tudom, hogyan lehet négy órában érdemi könyvtári munkát végezni, de – úgy látszik – ezt is meg kell tanulom majd... Ott fogom kezdeni, ahol tíz évvel ezelőtt is – sok lelkesedéssel! ■

Könyvtárbarátaim interjút készítettek a verseny után

Gerényi Attila, az 1. a osztály tanulója:
„Nagyon tetszett a verseny, mivel megtudtam, hogy a könyvek segítségével rengeteg adattal bővíthetjük a tudásunkat. Nagyon örülök, hogy részt vettem, mert ezzel megtudtam sok érdekes dolgot egy híres mérnök életéről.“